

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohtuasja number	2-08-52195
Otsuse tegemise aeg ja koht	22. detsember 2008, Jõhvi kell 15.00
Kohus	Viru Maakohus
Kohtunik	Viktor Brügel
Kohtuasi	V B hagi O R vastu elatise väljamõistmise nõudes
Viimase kohtuistungi toimumise aeg	16. detsember 2008
Menetlusosalised	Hageja: V B (IK xxx, elukoht: xxx)
	Hageja esindaja: P P (volikirja alusel)
	Kostja: O R (IK xxx, elukoht xxx)

RESOLUTSIOON

1. V B hagi rahuldada.
2. Välja mõista kostjalt O R 1t hageja V B kasuks elatis alaealise lapse V B (IK xxx) ülalpidamiseks alates 1.augustist 2008 kuni V B täisealisuseni, s.o. 13.09.2013 summas 2175 (kaks tuhat ükssada seitsekümmend viis) krooni kuus või kuni vanema varalise seisu või lapse vajaduste muutumiseni, kusjuures igakuine elatusraha lapsele ei või olla väiksem kui pool Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuupalga alammäärast.
3. Kohtuotsus kuulub viivitamatule täitmisele.

Edasikaebe kord

Pooltel on õigus esitada kohtuotsuse peale apellatsioonkaebus Tartu Ringkonnakohtule (Kalevi 1, Tartu) 30 päeva jooksul alates otsuse apellandile kättetoimetamisest. Kui kaebuse esitaja ei taotle apellatsioonkaebuse lahendamist kohtuistungil, on ringkonnakohtul õigus lahendada apellatsioonkaebus kirjalikus menetluses.

IASJAOLUD

Hagiavaldus

1. Viru Maakohtu menetluses on V B hagi O R vastu elatise väljamõistmise nõudes.

2. Hagiavalduse kohaselt sündis poolte suhtest 13.09.1995 tütar V B . Laps on hageja ülalpidamisel. Kostja lapse ülalpidamist materiaalselt ei toeta. Hageja palub kostjalt välja mõista lapse ülalpidamiseks elatis seadusega ettenähtud miinimummääras (tl 1-2).

Kostja vastus

3. Kostja kirjaliku vastuse kohaselt hagile ta hagi ei tunnista. Detsembris 2004 läks hageja kostja ja tütre Valeria juurest ära elama teise perekonda, jättes kostja ja tütre ilma mingisuguse rahalise toetuseta. Alates 2005 a. asus kostja elama koos E R ´ga, kelle korterisse nad koos tütreaga kolisid. Ajavahemikus mai 2005 kuni märts 2007 ei saanud kostja hagejalt tütre ülalpidamiseks sentigi raha. Alimene kostja hagejalt nõudma ei hakanud, kuna E R suutis ülal pidada nii kostjat kui kostja ja hageja tütar. E R tagas hageja ja kostja tütrele sellise ülalpidamise, et viimane ei tundnud millestki puudust. Märtsis 2007 avaldas tütar soovi minna isa juurde elama ja kostja ei olnud sellele vastu. Seejuures ei olnud mingit juttu elatise maksmisest, kostja võttis ka edaspidi tütre kasvatamisest osa. Alates 21.02.2008 on hageja registreerinud tütre oma elukoha aadressile, millest ei teadnud ei kostja ega tütar midagi. Kostjale jääb arusaamatuks, miks ta peab hageja perekonda materiaalselt toetama. 2008 kevadel on tütar avaldanud soovi elada jälle koos kostjaga ja tema praeguse abikaasaga. Oma isaga ta sellest rääkida ei julge, kuna hageja on öelnud, et ei luba lahkuda lapsel ema juurde. Kostja ei ole tahtnud tütrele elukoha vahetamiseks survet avaldada, kuigi tütre elamistingimused ei ole kõige sobilikumad tema eas tüdrukule (tl 20-21).

Hageja seisukohad kostja vastuse suhtes

4. Hageja esindaja esitas 27.10.2008 kohtule seisukohad kostja vastuse suhtes, mille kohaselt hageja kostja vastuväidetega ei nõustu. Hageja ja kostja tütar elab alates 2007 märtsist hageja juures, kuna kostja ajas oma haige lapse ise kodust minema. Elatise puhul ei ole tegemist hageja perekonna toetamisega, vaid poolte ühise lapse kulutustest osalemisega. Hageja ei piira tütre võimalusi kostjaga kohtuda, samuti ei vasta tõele, et laps soovib elada kostja juures. Poolte ühine laps on ise valinud oma elukohaks hageja elukoha (tl 28-29).

Kostja seisukoht

5. Kostja jäi oma seisukohas hageja vastuse suhtes oma varasemate vastuväidete juurde. Kostja teatas, et kavatseb esitada kohtusse avalduse lapse elukoha määramiseks (tl 34).

Kohtuistung 16.12.2008.a.

6. Kohtuistungil 16.12.2008 jäi hageja oma nõude juurde

7. Kostja seletuse kohaselt kuigi laps elab hageja juures, kostja elatise maksmisega lapse ülalpidamiseks ei nõustu. Enne tuleb lahendada lapse elukoha küsimus. Lapse elukoht registreeriti kostja teadmata. Laps võib elada nii isa kui ema juures enda valikul. Isa hoiab last enda juures vägisi (tl 44-45).

II KOHTUOTSUSE PÕHJENDUSED

8. Kohus, vaadanud läbi hagiavalduse, kostja vastuse ja poolte täiendavad kirjalikud seisukohad, kuulanud kohtuistungil ära poolte seletused ning uurinud tsiviiltoimikusse võetud dokumentaalseid tõendeid, leiab, et hagi elatise nõudes kuulub rahuldamisele.

11. Hageja soovib kostjalt elatise väljamõistmist seaduses ettenähtud miinimumsummas 2175 krooni, kuna laps elab tema juures.

12. Perekonnaseaduse (PkS) § 49 kohaselt vanematel on oma laste suhtes võrdsed õigused ja kohustused. PkS § 50 lg 1 järgi on vanematel õigus ja kohustus lapse eest hoolitseda. PkS § 60 lg 1 kohaselt on vanem kohustatud ülal pidama oma alaealist last ja abi vajavat töövõimetut täisealiseks saanud last. Eeltoodust nähtub, et vanemal on kohustus hoolitseda selle eest, et laps saab kasvamiseks ja arenguks vajaliku ülalpidamise. Nimetatud kohustusele vastab lapse õigus saada ülalpidamist. PkS § 61 lg 1 kohaselt kui vanem ei täida lapse ülalpidamiskohustust, mõistab kohus teise vanema, eestkostja või eeskosteasutuse nõudel temalt välja elatise lapsele nõude esitanud vanema või eestkostja või isiku kasuks, kelle huvides on eeskosteasutus nõude esitanud. PkS § 61 lg 2 kohaselt määratakse igakuine elatusraha kindlaks lähtudes kummagi vanema varalisest seisundist ja lapse vajadusest.

13. Kostja vastuväidete kohaselt ei ole ta nõus elatist maksma, kuna hageja ei ole varem, kui laps elas kostjaga, talle lapse ülalpidamiseks elatist maksnud, samuti soovib laps elada kostja juures, kuid hageja takistab seda.

14. Riigikohus on lahendis 3-2-1-66-08 märkinud, et elatise väljamõistmisel on oluline arvestada, kumma vanema juures laps elab ning kas ja kui palju suhtleb laps lahus elava vanemaga või kas lapsel on vahelduv elukoht mõlema vanema juures. Iseenesest ei eelda lapsega suhtlemine lisaks elatise maksmisele tingimata täiendavate oluliste rahaliste kulutuste tegemist. Nimetatu ei tähenda siiski seda, et kohus ei peaks elatise väljamõistmisel arvestama asjaolu, et lahus elav vanem kannab lapse ülalpidamiskulusid ajal, mil laps viibib lahus elava vanema juures. Vanematel on PkS § 49 järgi laste suhtes võrdsed õigused ja kohustused. Üheks vanema kohustuseks on PkS § 60 lg-s 1 sätestatud alaealise lapse ülalpidamiskohustus. Eelduslikult täidavad vanemad oma kohustusi vabatahtlikult. Seega, kui laps viibib lahus elava vanema juures olulise osa ajast, on kohtul võimalik elatise väljamõistmisel arvestada asjaolu, et lahus elav vanem täidab vabatahtlikult ülalpidamiskohustust ajal, mil laps selle vanema juures viibib. Eeltoodust tulenevalt ei ole vanemate varalise seisundi võrdsuse korral õige mõista lahus elavalt vanemalt välja poolt lapsega koos elava vanema näidatud lapsele tehtavatest kuludest, kui laps viibib märkimisväärse osa ajast ka lahus elava vanema juures ja vanem kannab märkimisväärse osa lapse ülalpidamiskuludest. Kui lapsel on vahelduv elukoht ja laps viibib mõlema vanema juures sama suure osa ajast, võib tekkida ka olukord, kus mõlemad vanemad täidavad ülalpidamiskohustust vahetult ning elatist ei tulegi välja mõista. Elatise suuruse määramisel peab kohus tegema kindlaks, kui suured on mõlema vanema igakuised kulutused lapse vajaduste rahuldamiseks ning millised lapse vajaduste rahuldamiseks tehtavad kulutused kannab lapsest lahus elav vanem ise sel ajal, mil laps tema juures viibib. Kohus saab elatise maksmiseks kohustatud vanema vastavat väidet arvestada elatise suuruse kindlaksmääramisel üksnes siis, kui vanem neid asjaolusid tõendab.

15. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 230 lg 1 esimese lause järgi peab kumbki pool tõendama hagimenetluses neid asjaolusid, millele tuginevad tema nõuded ja vastuväited, kui seadusest ei tulene teisiti. Olukorras, kus asjaolu üle, et laps elab püsivalt isa juures, vaidlust ei ole ja hageja nõuab elatist miinimumsummas, on kostja kohustuseks tõendada, et ta on lapsest lahuselava vanemana täitnud omapoolset lapse ülalpidamiskohustust vabatahtlikult. Kohtu hinnangul kostja seda teinud ei ole, esitades vaid põhjendusi, mis käsitlevad hageja ja kostja varasemaid isiklikke suhteid või mis ei puutu lapse ülalpidamisse käesoleval ajal. Kohus on

juhtinud kostja tähelepanu asjaolule, et kui kostja soovib lapse praegust elukohta hageja juures vaidlustada, tuleks seda teha vastava avaldusega kohtule (tl 31). Kostja ei ole esitanud tõendeid selle asjaolu kohtuliku vaidlustamise kohta.

16. PkS §-s 61 lg 4 kohaselt ei või igakuine elatusraha ühele lapsele olla väiksem kui pool (1/2) Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuupalga alammäära. 2008. aastal on kuupalga alammäär 4350 krooni, millest ½ on 2 175 krooni. Elatise miinimumsumma tähendab seda, et see peaks katma lapse hädapärased kulutused ning sellest väiksema summa väljamõistmine on õigustatud vaid PkS § 61 lg 5 ja lg 6 alusel. PkS § 70 lg 1 kohaselt kui isik ei täida ülalpidamiskohustust, mõistab kohus elatise välja alates elatisehagi esitamisest.

17. Eeltoodu alusel asub kohus seisukohale, et kostja lapsest lahuselava vanemana ei ole tõendanud enda poolt lapse ülalpidamiskohustuse täitmist, mistõttu hageja nõue on põhjendatud ja kohus rahuldab hagi.

Viktor Brügel
Kohtunik